Oroszlány Város Polgármesterétől

Iktatószám:11-PKAB/32-2/2022.

MINISZTERELNÖKSÉG
Balla György miniszteri biztos úr részére

BUDAPEST
József nádor tér 2-4.
1051

Tárgy: Az energiaárak változásának önkormányzati gazdálkodásra gyakorolt hatása - KIEGÉSZÍTÉS

Tisztelt Balla György Miniszteri Biztos Úr!

Oroszlány Város Önkormányzata október 12-én megküldte az „önkormányzatok energiaárak-változása miatti várható kiadásaik és a már végrehajtott, illetve tervezett intézkedések" tárgyában kért tájékoztató anyagot.
A november 23-i egyeztetésünk előkészítéseként az alábbiakban megküldöm a város azóta meghozott és tervezett döntéseinek összefoglalóját is.

Előzetes információként szeretném hangsúlyozni, hogy Oroszlány Város Önkormányzata az energiaválság előtt is rendkívül nehéz helyzetben volt. Az iparűzési adó bevételek a 10 évvel ezelőtti szintre estek vissza, 2021, és 2022 években már több mint **1 milliárd** forinttal – a város 2022. évi teljes működési költségének 30 %-ával – kevesebb bevételből gazdálkodhattunk a folyamatosan emelkedő kiadásokkal szemben.
Bevételeink növelésének lehetőségét (az ingatlanvagyon felmérését és értékesítésének megkezdését, valamint új adók tervezését, amelyet a közelmúltig a veszélyhelyzet miatt nem tudtunk megtenni) felmértük, valamint a szigorú költséggazdálkodás következtében a legtöbb önként vállalat feladatunkról lemondtunk, a kötelezők szolgáltatási színvonalát, vagy mennyiségét csökkentettük.
A költségcsökkentési, illetve bevételnövelési lehetőségeinket már a 2022-es energiaválságot megelőzően felülvizsgáltuk, és alkalmaztuk.

Az energia árának elszabadulása miatt ránk zúduló, szinte megoldhatatlan költségnövekedést okozó, rajtunk kívülálló helyzetet, a korábban megküldött levelünk szerint kezdtük el kezelni.

Cím: 2840 Oroszlány, Rákóczi Ferenc út 78.
Levelezési cím: 2841 Oroszlány, Pf.: 9 E-mail: polgarmester@oroszlany.hu
☎(34) 361-444/100, Fax: (34) 361-444/114

Intézkedéseink meghozatalakor az az elv vezérelt bennünket, hogy egyrészt megvédjük a várost a csődtől, másrészt az oktatási-nevelési és a szociális intézmények működését, ha szigorú szabályok mellett is, de egy elfogadható szinten biztosítsuk, hiszen ezen szolgáltatások megszűnésével éppen a keresőképes lakosságtól vesszük el a munkavégzés lehetőségét.

Az azonnal meghozott intézkedéseket (ld. korábbi beszámolónk) követően a városvezetés tovább dolgozott a költségcsökkentési és bevételnövelési javaslatain, amelyek egy részét a képviselőtestület rendkívüli ülésein már elfogadta, egy újabb csomag pedig november 24-én kerül a testület elé.

Az október 12 óta meghozott, vagy néhány napon belül meghozni szándékozott intézkedések a következők:

KÖLTSÉGCSÖKKENTÉSI INTÉZKEDÉSEK

A közvilágítás energiafogyasztásának csökkentése érdekében

- csökkentjük az üzemelő lámpatestek számát (ideiglenes kikötés) Az erre irányuló szakmai javaslat, minden egyes kandeláberre és lámpatestre kiterjedő vizsgálat alapján elkészült. A kikapcsolásra kerülő lámpatestek helyének meghatározása során az alábbi szempontokat vettük figyelembe:
    - gyalogátkelőhelyek, buszmegállók megvilágítása lehetőség szerint ne, vagy csak minimálisan csökkenjen,
    - közúti csomópontokban, kereszteződésekben a megvilágítás kevésbé csökkenjen,
    - főbb közlekedési útvonalakon jellemzően minden 2. lámpatest, kevésbé frekventált utcákban, mellékutcákban minden 3. lámpatest világítson,
    - lehetőség szerint magasabb fénypontú lámpatestek meghagyása,
    - régi, nagyobb teljesítményű (70-100W) lámpatestek számának minél nagyobb mértékű csökkentése,
    - a közelmúltban közterületi fejlesztésekkel érintett területeken meglévő LED technológiájú lámpatestek egylőre változatlanul üzemben maradnak.

  Ennek eredményeképpen a lámpatestek 49,3%-ának ideiglenes kiiktatásával nagyságrendileg 51,9 % energiamegtakarítás érhető el úgy, hogy a város minden közvilágítással ellátott részén részlegesen, de üzemelni tud a közvilágítás és a kiemelt jelentőségű területek megvilágítása is megmarad. (az intézkedés tervezett költsége bruttó 7,5 millió Forint, megtérülése a január 1-jétől szerződött ár függvénye)

A lámpatestek fentiek szerinti ideiglenes kikötése mellett további lehetőség az energiafelhasználás csökkentésére a közvilágítás üzemelési időtartamának csökkentése. Az E.On Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.-vel történt egyeztetés alapján ez alábbiak szerint valósítható meg:

- A közvilágítás be- és kikapcsolásának 10-10 perccel történő módosítása, mellyel napi szinten 20 perccel rövidebb ideig üzemelne a városi közvilágítás.
- Az közvilágítási hálózat teljes lekapcsolása 0:00 - 4:00 óra közötti időszakban.

A két megoldás együttes alkalmazásával nagyságrendileg további közel 36%-os közvilágítási energiamegtakarítás érhető el 9.6 millió Ft ráfordítással.

A három felsorolt megoldási javaslat együttes alkalmazásával pedig ideiglenesen cca. 70%-kal csökkenthető a közvilágításra felhasznált energia mennyisége.

Városi intézményekben meghozott intézkedések

- Oroszlány Város Óvodáiban valamennyi óvodára elkészült a fűtési menetrend, eszerint az intézményekben a 20 fokot biztosítjuk. Nyitvatartási időn kívül (16-03 óra között, valamint a hétvégén) csak temperáló fűtés lesz. A melegvizet, ahol lehet a korábbi villanybojlerek beindításával oldjuk meg. Az iskolai téli szünet ideje alatt csak egyetlen óvoda tart majd ügyeletet. December 27-30 között az összes óvoda bezár. Megvizsgáltuk két gázzal fűtő óvoda bezárását, azonban erről döntést csak a 2023-ra leszerződött gázárak ismeretében tud hozni a testület.
- A bölcsődében munkanapokon 03 és 15 óra között van fűtés. 22 fokot biztosítunk azokban a helyiségekben, ahol gyerekek nem tartózkodnak.
- A hajléktalan szállón van a leghidegebb, vannak helyiségek, ahol 18 fok alá is csökken a hőmérséklet. Itt vizsgálni kell a fűtésmódváltást, energetikai korszerűsítést.
- A családok átmeneti otthonában jelenleg nincs fűtés. A felújított és energetikailag korszerűsített épületben egyelőre így is biztosított a 21-22 fok. Egyébként az összes intézmény órás-kétórás intervallumokban méri a hőmérsékletet és állítja a radiátorokat.
- A legnagyobb probléma az idősek átmeneti otthonában van, itt a minimális 20-20,5 fok biztosítása is naponta kb. 200.000 Ft-ba kerül, a szociális szolgálat intézményei közül ugyanis ez az egyetlen olyan épület, amit még 1952-ben építettek és azóta nem korszerűsítették. A Vészhelyzeti és Költségvetésvédelmi Munkacsoport az épületre külön energetikai tervet készíttet. Nagyon fontos lenne, az épület energetikai felújítása.
- Kölcsey Ferenc Művelődési Központ és Könyvtárban október 1-je óta nincs fűtés. A dolgozók jelentős része otthonról dolgozik. A színházteremben lehet előadásokat tartani, de fűtés ott biztosan nem lesz.
- Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal elavult épületének energetikai felújítására 500 millió Ft értékű pályázatot adtunk be a TOP-Plusz-2.1.1-21 program keretén belül. Ennek eredménye csak később várható, ezért az első és második szintet a hivatal épületében lezárjuk, működés csak a földszinten lesz. Az ügyfélszolgálat nyitvatartási ideje szűkül, a kollégák egy része otthon végzi a munkáját.
- A sportlétesítményekben egyáltalán nincs és nem is lesz fűtés. A költségvetésben szereplő összeg arra elég, hogy a leghidegebb időszakokban a temperáló fűtést biztosítsuk és a rendszer károsodása nélkül átvészeljük a leghidegebb téli hónapokat.
- A strandot már 2021-ben sem tudtuk kinyitni, szeptemberben az uszoda is bezárt, így nem csak a város, de a környező járási települések gyermekeinek sem tudjuk biztosítani az úszásoktatást és a testnevelés órákat.
- A fűtést az önkormányzati tűzoltóság épületében is leállítottuk, ők azonban a 24 órás szolgálat során nem maradhatnak meleg és melegvíz nélkül, ezért saját forrásból önálló fűtési rendszert építtetünk ki és villanybojlert szereltünk fel.
- Próbáltunk megállapodni a Megyei Tankerülettel és a Szakképzési Centrummal az önkormányzati tulajdonú, az általuk üzemeltett épületek rezsiköltségét illetően, mert az önkormányzat nem tudta vállalni ezen költségek előfinanszírozását. Erről a Tatabányai Szakképzési Centrum kivételével meg tudtunk egyezni, mint ahogy a főzőkonyhák rezsiköltségéről is.

A jelenlegi önkormányzati, és intézményi működések biztosítása az önkormányzatnak 2023-ban mintegy **1,2 MRD** forint többletköltséget jelentenek majd a legszigorúbb intézkedések mellett is. Ez a 2022. évi teljes költségvetésünk **23 %-a!** A növekedés az energiaárak drasztikus emelkedésén túl a nyersanyagköltségek, a minimálbéremelkedés miatti szolgáltatási díj emelkedések, inflációs hatások okozzák.

A rezsiköltség emelkedésének hatását hosszabb távon energiahatékonyság-növelő beruházásokkal lehet tovább csökkenteni, amelyekre bár óriási szükség lenne, egészen biztos, hogy önerőből nem tudjuk megvalósítani. Ebben nagy segítséget nyújtanának olyan állami pályázatok, beruházás-támogatások, amelyek a vállalkozói szférában már megjelentek, s a támogatásokat a hatékonyságnövelés meghatározott szintjéhez kötik.

BEVÉTELNÖVELÉSI INTÉZKEDÉSEK

Adóemelés és új adók bevezetése

Már 2020, 2021 évben a helyi adórendelet módosításával szerettünk volna bevételnövekedést elérni. Az adórendelet az elfogadását követően azonban a Kormány döntése értelmében nem léphetett hatályba, ahogy a térítési díjakról megalkotott önkormányzati rendelet sem. Ez az akadály 2023-ra megszűnt, ezért felülvizsgáltuk a 2020 és 2021-ben tervezett adórendeletmódosítást.
A november 24-i testületi ülés előterjesztése értelmében sor kerül:

- az építményadó mértékének növelésére - Az adómérték négyzetméterenkénti 200 Ft-tal történő emelésével mintegy 70 M Ft bevételnövekedés érhető el.
- a magánszemélyek gépjárműtárolójának adómentességét biztosító rendelkezés eltörlésére, a garázsadó visszavezetése, amely 52 M Ft többletbevételt jelentene, valamint
- új helyi adó, a magánszemélyek kommunális adójának bevezetésére, amelyből mintegy 120 millió Ft adóbevétele keletkezhet önkormányzatunknak.

A három adónemben történő módosítás eredményeképpen éves szinten mintegy 242 millió Ft többletbevétellel számolunk.

Bölcsődei gondozási díj emelése

2022. szeptember 1-től a Gyvt. 146. §-a alapján a bölcsődében gondozási térítési díjat vezettünk be. Az üzemeltetési költségek folyamatos, tervezhetetlen emelésének eredményeképpen azonban az önkormányzat novemberben arra kényszerül, hogy éljen a díjmódosítás lehetőségével, és a térítési díjakat tovább emeli.

Közétkeztetés térítési díjainak emelése

Az óvodai és bölcsődei közétkeztetésben szintén díjkorrekciót tervez az önkormányzat 2023-tó. Ennek meghatározásában azonban óriási bizonytalanságot jelent a tervezhetetlen élelmiszer alapanyagár. De még az így megemelt díjak sem fedezik majd azt a különbözetet, amely az állami normatíváknak a valós áraktól való elmaradásából származik, hiszen az üzemeltetési költségeink is drasztikusan nőttek.

A közétkeztetés tetemes hiányának kezelését a jogi szabályozás is gátolja: a 1997. évi XXXI. törvény szerinti bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetési normatív kedvezmény igénybevételét a szabályozás csupán szülői nyilatkozat aláírásához köti, ennek jogszerűségét azonban senki sem ellenőriz(het)i. Ennek eredményeképpen azt tapasztaltuk, hogy a szülőknek több, mint 90%-a nyilatkozott arról, hogy jövedelme nem haladja meg a rászorultsági határt (a minimálbér 130%-át). ***A jogi környezet rendbetételével és a jövedelem ellenőrzésének lehetőségével ezen a területen is jelentős bevételre tehetnének szert az önkormányzatok, amellyel legalább egy részét ellensúlyozni tudnák az élelmiszeralapanyagár emelésének.***
Hosszú távon azonban csak az állami normatívák rendezése jelentene megoldást.

Parkolási díj bevezetése

Megkezdtük a városban 600 parkolóhely fizetőssé tételének előkészítését, amelyből 250-300 MFt éves bevételnövekedést remélünk, ez azonban reálisan a 2023. év II. félévtől lesz megvalósítható, ezért 2023-ban még fele bevétellel és további kezdő beruházási költségekkel kell kalkulálnunk.

Ingatlanértékesítés

2021-ben már felmértük ingatlanvagyonunkat, az egyensúly megteremtése érdekében elkezdtük az értékesítést. 2022. évben az eredeti költségvetésünk 200 Mft ingatlanértékesítéssel számolt. (itt már számba vettük a Káptalanfüredi tábor értékesítését is.)
Értékesíthető vagyonelem a Szolgáltató Városközpont, ahol jelenleg az Oroszlányi Járási Hivatal működik.

ÖSSZEFOGLALÁS

A 2023. évi költségek növekedése – beleértve az energiaárak, az élelmiszer alapanyagok, a gépjárműfenntartás költségeinek növekedését – az optimista tervek szerint is eléri a 1,2 MRD forintot. Ez még a tervezett adóemelési, új adó bevezetési, parkolási díj bevezetésével elérhető bevételnövekedés mellett is közel 800-900 MFt hiányt jelent a költségvetés tervezésénél.

2020. évben a város a központi költségvetésnek 318.142 E Ft szolidaritási adót juttatott vissza. Ennek mértéke 2021-ben 585.163 E Ft-ra nőtt, 2022-ben pedig az összeg 451.327 E Ft-ra módosult. A 2023-ban várható összeg 621.939 E Ft lesz. (A város iparűzési adóerőképességének, adóbevételeinek és szolidaritási adó kifizetéseinek alakulása (2020-2023) a mellékletben található)

A város költségvetésének 2023. évi energiaár változásból és az infláció hatásából származó hiány az önkormányzatunkra 2023-ban kivetett szolidaritási adó közel 70 %-a.
Méltányos – és kézenfekvő – megoldás lenne a legnehezebb időszakokban a szolidaritási adó mértékének jelentős csökkentése/kivezetése.
Annál is inkább, mert a világjárvány és a gazdasági válság miatti iparűzési ad bevétel kiesések ellensúlyozására önkormányzatunk már a 2021-es évet is szigorú megszorításokkal, az intézmények működési költségeinek visszaszorításával és a REKI (rendkívüli önkormányzati költségvetési támogatás igénylése) segítségével tudtuk végig vinni. 2021-ben 159 M Ft, 2022-ben 79 M Ft rendkívüli támogatást kaptunk, és jelenleg is folyamatban van egy pályázatunk.

HOSSZÚTÁVÚ MEGOLDÁSI JAVASLAT

Ezeket a fentiekben hosszasan sorolt negatív hatásokat hosszú távon kezelni, továbbá egy újabb válsághelyzetre felkészülni csak energiahatékonyságnövelő beruházásokkal lehetséges, amelyekre bár óriási szükség lenne, egészen biztos, hogy önerőből egy túlélésért küzdő önkormányzat számára nem megoldható. A vállalkozói szférában már megjelenő támogatási formák önkormányzatokra való kiterjesztése ezeket a fejlesztéseket megalapozhatná.

Néhány konkrétum:

1. ***Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal elavult épületének energetikai felújítására 500 millió Ft költségű pályázatot nyújtottunk be. Sajnos időközben a projekt költségigénye további 300 M Ft-tal növekedett. A pályázati támogatás mihamarabbi megítélése és a beruházás megkezdése nagyban támogatná a város energiafogyasztás csökkentési törekvéseit.***
2. ***Az energetikailag egyik legelavultabb szociális épület, az Idősek Otthona energetikai beruházásának támogatása. (cca. 500 Mft)***
3. ***Konyhai energetikai beruházások és alapközmű felújítás a közétkeztetés hatékonyságának növelése érdekében. (cca.300 Mft)***

Oroszlány, 2022. november 16.

Tisztelettel

Lazók Zoltán

Melléklet: Oroszlány város szolidaritási adófizetési kötelezettségének alakulása

Cím: 2840 Oroszlány, Rákóczi Ferenc út 78.
Levelezési cím: 2841 Oroszlány, Pf.: 9 E-mail: polgarmester@oroszlany.hu
☎(34) 361-444/100, Fax: (34) 361-444/114